

Warszawa, dnia.....2011-06-01.....

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

DP-I-0232-491/11/RA

dot. BPS/KU-034/1194/10/11

KANCELARIA SENATU Kancelaria Ogólna
03.06.2011
Wpl. Nr dz. K/282

**Pan
PIOTR ZIENTARSKI**

**PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI USTAWODAWCZEJ
SENTATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

panowie Panie Przewodniccy,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 maja 2011 r. nr jw., w którym zwrócono się o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań prawnych dotyczących projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 1182), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

W związku z projektowanymi rozwiązaniami prawnymi, sugeruję rozważenie kwestii związanej z systematyką wewnętrzną Kodeksu postępowania karnego, tj. „umiejscowienia” w projekcie ustawy rozdziału „Zabezpieczenie roszczeń z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych” w **Dziale VI** (zatytułowanym „Środki przymusu”) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

W tym dziale Kodeksu postępowania karnego zamieszczono regulacje prawne „o charakterze represyjnym” wobec osoby, która jest podejrzana albo oskarżona o popełnienie przestępstwa.

Natomiast proponowany w projekcie ustawy nowy rozdział dotyczy pokrzywdzonego oraz kwestii jego odpowiedniego zabezpieczenia odszkodowawczego.

Z uzasadnienia do projektu wynika, iż wprowadzenie tej instytucji do ustroju prawa karnego pozwoli pokrzywdzonemu na otrzymanie świadczenia nowacyjnego bez ograniczeń wynikających z istoty procesu cywilnego. Ponadto uzasadnienie stanowi, że tendencja do dalszego rozszerzania uprawnień pokrzywdzonego w toku procesu karnego stała się powodem podjęcia prac legislacyjnych, których wynikiem jest niniejszy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Biorąc powyższe pod uwagę, umieszczanie w jednym dziale Kodeksu postępowania karnego regulacji prawnych dotyczących środków przymusu nałożonych na osobę podejrzaną bądź oskarżoną obok przepisów określających odpowiednie środki kompensacyjne osobom pokrzywdzonym działaniem takich osób jest kwestią dyskusyjną.

Jakkolwiek projekt zakłada nałożenie na zakład ubezpieczeń obowiązku wypłaty środków finansowych, a w przypadkach określonych w ustawie także na Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny lub Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, to wydaje się, że

nie można utożsamiać podmiotów zobowiązanych do wypłaty zaliczki na podstawie zawartej z pokrzywdzonym umowy ubezpieczenia, z osobami, wobec których stosowane są odpowiednie środki przymusu w związku z ich działaniami o charakterze przestępczym.

W związku z tym uzasadnione jest rozważenie dokonania zmiany dotyczącej systematyki wewnętrznej („umiejscowienia”) projektowanego rozdziału, np. w dziale regulującym instytucję pokrzywdzonego.

W projektowanym art. 296a § 1 proponuję rozważenie zastąpienia występującego w tym przepisie wyrazu „prokuratora”, wyrazami „oskarżyciela publicznego”.

Propozycja ta wynika ze stosowanej terminologii ustawowej, a także związana jest ze strukturą procesu karnego, który na etapie postępowania sądowego, co do zasady, przewiduje udział prokuratora jako oskarżyciela publicznego. Ponadto pojęcie „oskarżyciel publiczny” obejmuje szerszy krąg podmiotów, mogących występować do sądu z wnioskiem, o którym stanowi ww. przepis.

Wydaje się, że zasadnym jest także rozważenie katalogu osób uprawnionych do występowania z wnioskiem, o którym mowa w art. 296a § 1 projektu, w przypadku gdy nie może z nim wystąpić sam pokrzywdzony.

Obecna propozycja dotycząca kręgu osób najbliższych wydaje się być zawężająca i pozostająca w sprzeczności z rozwiązaniem prawnym przewidzianym w art. 51 Kodeksu postępowania karnego, gdzie w 2003 r. poszerzono zakres reprezentacji także na inne osoby.

Uzasadnione jest również dążenie do wprowadzenia jednolitych regulacji dotyczących tych samych (zbliżonych) zagadnień, co ma związek z brzmieniem art. 46 Kodeksu karnego, który stanowi, że wniosek do sądu o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem może złożyć pokrzywdzony **lub inna osoba uprawniona**. Tożsamą regulację należałoby wprowadzić do projektowanej ustawy, gdyż podobnie jak stanowi art. 46 Kodeksu karnego dotyczy uprawnień pokrzywdzonego w sferze ochrony jego praw majątkowych w postępowaniu karnym.

2 *powatani*

MINISTER
SPRAW WNETRZNYCH I ADMINISTRACJI
DR hab. PRACOWNIK NAUK
PRAW I ADMINISTRACJI
KRAJOWY RZĄDOWY RADCA PRAWNY
Rzecznik Praw Obywatelskich